

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Variis Generibus, Causis, Atque Exitu Persequutionvm,
Qvas pij hoc in mundo peregrinantes patiuntur**

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Quanta in persecutionibus Christianorum fortitudo enituerit. Cap. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30324

excusari possunt, qui & viua voce propositam, & idoneis miraculis confirmatam repudiarunt veritatem; neque repudiarunt modò, verumetiam crudeliter sunt insectati? Fuit autem vis hæc diaboli, & ad perdendas animas accommodatissima ratio, vt cum prius confessi Christum, continuo necarentur; postea vt negarent, torquerentur; si negassent, dimitterentur. Namque, vt est apud August: prior illa constitutio fuit, Quicumque se confessus fuerit Christianum, feriatur: posterior, Quicumque id confessus fuerit, torqueatur, & tam diu torqueatur, donec se Christianum esse negauerit. Veterem apud Romanum Senatum, ait Hieronymus, obtriuisse legem, vt absque negatione Christianus nemo dimitteretur, qui semel ad eorum iudicium pertractus fuisset: eoque factum, vt Apollonius Romanæ vrbs Senator, à seruo proditus, quanquam insigni volumine fidei suæ rationem dedisset, atque id in Senatu legisset, tamen capite pro Christo truncatus sit. Cum verò ad negandum supplicia adhiberentur, multi qui mortis celeritatem non reformidabant, longis tormentis fatigati negauerunt; & quos sagitta per diem volans non confixisset, hos meridianus demon superauit. Dum enim quosdam, inquit Cyprianus, insolenter extollit confessionis suæ tumida & inuerecunda iactatio, tormenta venerunt, & tormenta sine fine tortoris, sine exitu damnationis, sine solatio mortis, tormēta quæ ad coronam non facile dimittant, sed tam diu torqueant, quamdiu deiciant; nisi si aliquis diuina dignatione subtractus, inter ipsa cruciamenta profecerit, adeptus gloriam non termino supplicij, sed celeritate moriendi.

Quanta in persecutionibus Christianorum fortitudo enituerit. CAPVT XV.

Quis igitur tantarum & violentia, & frequentia, & fraude persecutionum, non breui delendam ciuitatem sanctam prædixisset? & tamen subuersa & deleta vsque adeò nō est, vt & numerosior facta & illustrior videatur. Sæuiebat in eam hostis, quasi per sanctorum necesse gratia Dei posset extingui; sed eius id maximum erat lucrū, quod contemptus vitæ huius occidæ perceptio fieret felicitatis æternæ. Preciosa enim in conspectu Domini mors sanctorum eius. Sæuiebat hostis tanquam sacramento crucis

*In illud Psa.
90. A sagitta
volante
per diem.*

*In catalogo
scriptorum
ecclesiastic.*

*Lib. 4. epi-
stolarū, epi-
stola 4.*

Psal. 135.

DE VARIIS PIORVM

cis fundata religio opprimi potuisset; cum ea persecutio-
nibus non minueretur sed augetur, non obscuraretur, sed
illustraretur; & ager Dominicus tum maximè diuiti segete
vestiretur, cum grana quæ singula cadebant, multiplicata
resurgerent.

*Prudē. hym-
no 4. in Ca-
saraugusta-
nos mart.*

*Nec furor quisquam sine laude nostrum
Cessit, aut clari vacuus cruoris,
Martyrum semper numerus sub omni
Grandine crescit.*

In Apologet.

*Epistola ad
Iheophilum
aduersus er-
rores Ioānis
Hierosol.
Exod. 1.*

Plures efficitur, inquit Tertullianus, quoties metimur a
vobis, semen est sanguis Christianorum. Persecutionibus,
ait Hieronymus, Ecclesia creuit, martyrijs coronata est. Cu-
ius quidem rei adumbratio quædam in populo videtur Is-
raëlitico præcessisse, quem in Aegypto peregrinante, quan-
tò magis affligebant atque opprimebant Aegyptij, tantò
auctior indies numerosiorque reddebatur. Fremebant itaq;
Gentes, irascebantur populi, potestates contradicebant, su-
perstitiones & totius mundi reluctabantur errores, sed de
resistentibus, furentibus, persecuentibus populum suum
Christus augebat, & per vincula ac supplicia mortesque san-
ctorū, roborabatur fides, vincebat veritas, perq; vniuersum
mundum sacre segetis multiplicabatur vbertas. Tanta enim
desuper præbebatur constantia fidei, fiducia spei, fortitudo
tolerantiæ; vt ille ignis dilectionis, quem in cordibus fidelium
spiritus sanctus accenderat, nulla furentium oppressione
posset extinguī; cum & ij qui cruciabantur, vehementius
inardescerent, & qui scruiebant, eandem quam persequebā-
tur, flammam sæpe conciperent. Fortis igitur & varius ad
persequendum erat aduersarius, sed ad protegendum fortior
multò, qui in suis & pugnabat & vincebat Christus. Vnde
victorum & post victoriam gratulantium vox est illa. Nisi
quia dominus erat in nobis, dicat nunc Israël, nisi quia do-
minus erat in nobis, cum exurgerent homines in nos, fortè
vivos deglutissent nos: cum irasceretur furor eorum in nos,
forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransiuit ani-
ma nostra, forsitan pertransisset anima nostra aquam into-
lerabilem. Benedictus Dominus qui non dedit nos in captio-
nem dentibus eorum. Hoc igitur præsentissimo fortissimo-
que Domino duce ac defensore, non consternebantur illi ad-
uersis, sed erigebantur, magisque spiritu quàm carne viuen-
tes,

Psal. 123.

tes, firmitate animi corporis infirmitatem superabant. Posito enim in vinculis corpore, solutus ac liber in eis spiritus mansit; caro famis ac sitis diuturnitate contabuit, sed animam fide & virtute viuentem, nutrimentis spiritualibus Deus paui. Iacuerunt proinde inter poenas poenis suis fortiores, inclusi includentibus maiores, iacentes stantibus celsiores, vincientibus firmiores victi, sublimiores iudicantibus iudicati; & quamuis ligati neruo aut ferro constricti pedes essent, calcatus tamen ab ijs serpens & obtritus & victus est. Itaque hic vera illa & admirabilis fortitudo inter cruciantium manus enituit, ne sola terrena ciuitas plausu vanitatis suos extolleret ciues, si pro ea filium Torquatus occidit. Si Mutius dexteram porrexit in flammam. Si Curtius se precipitem dando voragini vita priuauit. Si Empedocles totum sese Catanensium Aethneis incendijs donauit. Si regulus ne vnus pro multis hostibus viueret, cruce toto corpore perpressus est. Si Heraclitus se bubalo stercore oblitum exussit. Si Attica meretrix carnifice iam fatigato, postremo linguam suam comestam expuit in faciem Tyranni scruientis, ne coniuratos confiteri posset, si etiam victa voluisset: Si Anaxarchus, cum in exitium ptisanæ pilo tunderetur, Tunde tunde aiebat, Anaxarchi follem; Anaxarchum enim non tundis. Si denique Zeno Eleates consultus à Dionysio, quidnam Philosophia præstaret, cum respondisset, contemptum mortis; grauissimisque propterea Tyranni flagellis obiectus esset, sententiam suam ad mortem vsque signauit. Cur enim ad falsam patientiam plus valeret error, aut amor gloriæ, aut alioqui cæca cupiditas; quam ad veram & piam fortitudinem Christi gratia? A Egyptiorum imbutæ mentes prauitatis erroribus, quamuis carnificinam subibant, priusquam aut Ibin, aut Felem, aut Crocodilum, aut Aspidem violassent: quod illi pro errore patiebantur, hoc Christi serui pro veritate non tulissent? Et illa quidem non sine causa Dominus in sæculum admisit; sed ad Christianos & tunc exhortandos, & in illo die confundendos, si reformidassent pati pro veritate in salutem, quæ alij affectauerunt pro vanitate in perditionem. Sanè ipsi erant gentium principes qui persequebantur, eoque grauior erat persecutio, quod sedentes, hoc est, iudicarijs sedibus eminentes, persecuutionem decernebant. Ex quo illa querimonia est,

*Cypr. lib. 4.
epist. 5.*

*Vide Aug.
lib. 5. de ci-
uit. cap. 18.
Et Tertul.
sub fine apo-
loget.*

DE VARIIS PIORVM

Psal. 118. est, Etenim sederunt principes, & aduersum me loqueban-
 tur. Sed pios Domini metus & præceptum confirmabat,
Eodem Psal. quemadmodum scriptum est, Principes persequuti sunt me
 gratis, & à verbis tuis formidauit cor meum. Non verba,
 inquit, minacia defuerunt, Expello, proscribo, occido, vngu-
 gulis torqueo, ignibus torreo, bestijs subigo, membra dila-
Matth. 10. nio; sed tua me potius verba terruerunt, Nolite timere eos
 qui occidunt corpus, & postea non habent quid faciant;
 sed eum timete, qui habet potestatem corpus & animã per-
 dere in gehennam. Præclare hoc Romanus quondam mar-
 tyr præstitit, qui ferum iudicem non modò non timuit, ve-
 rumetiam vt imbecillum irrisit. Cùm enim antea fuisset tor-
 tus grauitè, plagisque affectus varijs; renouata sunt crudeli
 iussu vulnera. Itaque illum recentes per cicatricum vias de-
 nudò exarabant, quaque acutum traxerãt paulò antè ferrum,
 mox recrudescens plagis apertas persequiebantur notas:
 quibus in doloribus martyr neque mortis metu fractus, ne-
 que tormento superatus, sed victoria alacris, suos tortores
 ignauos vocat, istiusmodi verbis apud Prudentium vsus.

*Hymno 10.
 in S. Roma-
 num.*

*O non virile robar, o molles manus,
 Vnao labantis dissipare tam diu
 Vos non potesse fabricam corpusculi;
 Vix iam coheret, non tamen penitus cadit,
 Vincens lacertos dexterarum inertium.
 Citius cadauer dentibus carpunt canes.
 Longeque morsus vulturum efficacior
 Ad deuorandas carnis offas mortuæ,
 Languetis imbelli fame ac fatiscitis,
 Gula est ferina, sed socors edacitas.*

Cumque his turbida ira iudex exarsisset, seque his verbis in
 supremam concitasset sententiam,
*Si te morarum pœnitet, finem citum
 Subcas licebit, ignibus vorabere
 Damnatus, & fauilla iam tenuis fies.*
 Ille nihil turbatus.

*Appello, inquit, ab ista perfide, ad Christum meum,
 Crudelitate, non metu mortis tremens.
 Sed vt probetur esse nil quod iudicas.*

Istiusmodi pia Christianaque fortitudine, quæ sola ve-
 ra æstimanda fortitudo est, inter cæteros martyres præ-
 clare

clare quoque D. Ignatius excellit, nec eam scribendo modo præ se tulit, verumetiam perferendo monstravit. Et in verbis quidem mira est alacritas. De Syria, inquit, Romanam usque pugno ad bestias, in mari & in terra, nocte dieque ligatus cum decem Leopardis, hoc est militibus qui me custodiunt, quibus & cum benè feceris, peiores fiunt. Iniquitas autem eorum mea doctrina est, sed non idcirco iustificatus sum. Vtinam fruam bestiis, quæ mihi sunt præparatæ, quas & oro mihi veloces esse ad interitum & ad supplicia, & alluci ad comedendum me, ne sicut & aliorum martyrum non audeant corpus attingere. Quod si venire noluerint, ego vim faciam ut deuorer. Ignoscite mihi filioli, quid mihi prodest ego scio. Nunc incipio Christi esse discipulus, nihil de his quæ videntur desideras, ut Iesum Christum inueniam. Ignis, crux, bestie, cōfractio ossium, membrorum diuisio, & totius corporis contritio, & tota tormenta diaboli, in me veniant, tantum ut Christo fruam. Cumque iam damnatus esset ad bestias, ardore patiendi, ut rugientes audiuit leones, ait, Frumentum Christi sum, dentibus bestiarum molar, ut panis mundus inueniar. Quid beatus leuita Lau-

*Conuerte, inquit, partem corporis
Satis crematam iugiter,
Et fac periculum quid tuus
Ardet is vulcanus egerit.*

Cumque præfectus inuerti iussisset, tunc ille,

*Coctum est, inquit, de: ora;
Et experimentum cape,
Sit crudum an assum suauis.*

Sic & inultissimus ille Vincentius, tormenta omnia pro nihilo duxit ut in Christi confessione perfisteret, Iudicem enim alloquens, ait,

*Vox nostra quæ sit, accipe:
Est Christus, est pater Deus;
Serui huius & testes sumus;
Extorque si potes fidem,
Tormenta, carcer, vngula,
Stridenque flammis lamina,
Atque ipsa pœnarum vltima*

*B. Ignatij
fortitudo.
Ignat. epist.
ad Romanos, quam
recitat
Euseb. lib. 3.
cap. 36.
Hieronymus in ca-
talogo scri-
ptorum.*

*B. Laurentij
fortitudo.*

*Prudentius
hymno 2. in
B. Laurent.*

*B. Vincentij
martyris cō-
stantia.
Prudentius hym-
no 5. in B.
Vincentium.*

E Mors.

DE VARIIS PIORVM

Mors, Christianis ludus est.

Nec verò dixit fortius, quàm re ipsa præstitit. Cùm enim equulei extensione, corporis cõpago membratim solueretur,

Ibidem.

*Ridebat hæc miles Dei,
Manus cruentas increpans,
Quòd fixa non profundius
Intraret artus vngula.*

Et rursum,

*Est alter homo intrinsecus,
Violare quem nullus potest;
Liber, quietus, integer,
Exors dolorum tristum,
Hoc quod laboras perdere
Tantis furoris viribus,
Vas est solutum ac fictile
Quocunque frangendum modo.*

Quis igitur non admiretur eiusmodi viros, singulari fortitudine cuncta minantia, cuncta terrentia, cuncta cruciantia superantes? Tales in aciem imperator cœlestis milites producebat columnis firmiores, qui possent per patientiam suã, non solum ferre impetus insipientis inimici; sed & vtrò expectere, & spontè se omnibus vel opprobriorum vel tormentorum cruciatibus obiectare, & lassescens iam penè tortoribus, adhuc parum putare, propterea quòd moram sibi hanc esse quodammodo ad Christum festinantibus crederent: rebus ferè ipsis & patientiæ virtute clamantes, Quia non sunt condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Istiusmodi Cyprianus milites superata sui tēporis persecutione collaudās, Adest, inquit, militum Christi cohors candida, qui persecutionis vrgentis ferociam turbulentam stabili congressione fregerunt; parati ad patientiam carceris, armati ad tolerantiam mortis. Repugnastis fortiter sæculo, spectaculum gloriosum præbuitis Deo, sequuturis fratribus fuisstis exemplo. Quàm vos læto sinu excipit mater Ecclesia de prælio reuertentes? Quàm beata, quàm gaudens portas suas aperit, vt adunatis agminibus intretis de hoste prostrato trophæa referentes? Cum triumphantibus viris & foemina veniunt, quæ cum sæculo dimicantes, sexum quoque vicerunt. Veniunt geminata militiæ suæ gloria virgines & pueri, an-
nos

Roma. 8.

Serm. 5. de lapsis.

nos suos virtutibus transeuntes; nec non & circumstantium
 cetera multitudo vestram gloriā sequitur; proximis & penē
 coniunctis laudis insignibus vestigia vestra comitatur. Eadē
 & in illis sinceritas cordis, eadem fidei tenacis integritas. In-
 concussis præceptorum cœlestium radicibus nixos, & euan-
 gelicis traditionibus roboratos, non præscripta exilia, non
 destinata tormenta, non rei familiaris damna & corporis
 supplicia terruerunt.

*Quod martyrum victorijs magna Christi ecclesia,
 claraque toto orbe terrarum effecta sit.*

CAPVT XVI.

Sed vt horum magna virtus pro pietate perferendo, ita
 persequentium scelus maximum in piorum hominum
 oppressione fuit: magnū illis erat pro virtute premiū
 in cœlo repositum, graue istis apud inferos supplicium præ-
 paratum. Sic etenim Dominus Ecclesiam alloquitur. Eos
 verò qui iudicauerunt te, ego iudicabo; & filios tuos ego
 saluabo, & cibabo hostes tuos carnibus suis, & quasi multo
 sanguine suo inebriabuntur; & sciet omnis caro quia ego
 dominus saluans te, & redemptor tuus fortis Iacob. Præsti-
 tum id quoque est in terris quod fuerat diuinitus antea pro-
 phetatum, vt contempta prius & vilis habita, magna po-
 stea claraque fieret toto orbe terrarum; dum & reges nutri-
 tij eius essent, & qui destruebant antea, ij postea extruerent,
 ad eiusque defensionem etiam gladij sæcularis vsu Deo
 seruiendo, conuerterent. A Edificabunt, ait Dominus, filij
 peregrinorum muros tuos; & reges eorum ministrabunt
 tibi; & venient ad te curi filij eorum qui humiliauerunt te,
 & adorabunt vestigia pedum tuorum omnes qui detrahe-
 bant tibi, & vocabunt te ciuitatem domini, Syon sancti Is-
 rael. Pro eo quod fuisti derelicta & odio habita, & non erat
 qui per te transiret, ponam te in superbiam sæculorū gau-
 dium in generationem & generationem, & suges lac gentiū
 & mammilla regum lactaberis. Et rursus, Hæc dicit Do-
 minus redemptor Israel, sanctus eius ad contemptibilem
 animam, ad abominatam gentem, ad seruum dominorum.
 Reges videbunt, & consurgent principes, & adorabunt pro-
 pter dominum quia fidelis est, & sanctum Israel qui elegit
 te. Siquidem iustum erat, vt qui fuerant contempti & abo-
 minabiles propter Christum, ijdem à posteris in honore

Esaiæ 49. 8

Esaiæ 60.

Esaiæ 49.